

ВИСНОВОК
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації

на тему **«Механізм формування і підвищення якості та конкурентоспроможності продукції підприємств»**
здобувача наукового ступеня доктора філософії
Власенко Інни Валеріївни
з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки
за спеціальністю 051 – Економіка

Публічна презентація проведена на спільному засіданні кафедр «Економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі» та «Міжнародних економічних відносин» 04 червня 2024 року, протокол №1.

В результаті аналізу опрацювання теоретичних та практичних положень дисертаційного дослідження, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації, результатів виконання здобувачкою освітньо-наукової програми, а також за підсумками проведення фахового семінару визначено наступне.

1. Актуальність теми дослідження. Здобувачка переконливо обґрунтовує нагальність та важливість наукового опрацювання питань, що є предметом її дослідження, висвітлюючи зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу з визначенням сутності наукового завдання. Зокрема, здобувачка звертає увагу на таке.

Сучасний світовий економічний поступ сприяє появі щоразу більш жорстких вимог споживачів до якості продукції, що стимулює розвиток конкурентної боротьби товаровиробників, в тому числі й за рахунок покращання якісних параметрів та підвищення конкурентоспроможності власної продукції. В свою чергу, прагнення України інтегруватися в міжнародні економічні структури зобов'язують її адаптувати вітчизняне виробництво з нормами і стандартами відповідних ринків, що може бути досягнуто тільки через застосування сучасних інструментів управління якістю та конкурентоспроможністю продукції. Питання формування та підвищення якості продукції і її конкурентоспроможності для підприємств будь-якої сфери діяльності не втрачають своєї актуальності навіть в умовах воєнного стану, що обумовлює необхідність їх поглибленого вивчення, незважаючи на широкий спектр вже існуючих наукових напрацювань з окресленої проблематики.

З огляду на вищезазначене дисертаційне дослідження Власенко І.В. «Механізм формування і підвищення якості та конкурентоспроможності продукції підприємств», має як теоретичний так і практичний характер, є своєчасним і актуальним.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація Власенко І.В. виконана відповідно до планів науково-дослідних робіт Хмельницького національного університету в межах науково-дослідної теми: «Розробка стратегій та моделювання інноваційного потенціалу кластеризації

соціально-економічних систем в контексті національної безпеки держави» (номер державної реєстрації: 0120U1020.88), де автором досліджено питання формування моделей оцінки якості та конкурентоспроможності інноваційної продукції кластеру та науково-дослідної теми «Моделювання стратегій безпечного розвитку інноваційно-орієнтованих соціально-економічних систем» (номер державної реєстрації: 0122U001212), де автором обґрунтовано базові засади впровадження системи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції як одного з елементів стратегії безпечного розвитку інноваційно-орієнтованих соціально-економічних систем.

Сукупність теоретико-методологічних положень та результатів, представлених у дисертації, дозволяє зауважити, що її виконання є важливою складовою частиною цих науково-дослідних робіт.

2. Наукова новизна отриманих результатів. Представлені в дисертації положення, концептуальні засади, структура, постановка завдань та їх вирішення, узагальнені висновки є результатом реалізації авторських ідей і самостійно виконаної наукової праці. У роботі обґрунтовано низку концептуальних положень, узагальнень та висновків, які відповідають критеріям наукової новизни, зокрема:

вперше:

– спроектовано конструкцію та розроблено механізм формування і підвищення якості та конкурентоспроможності продукції підприємства, що ґрунтується на засадах продуктоорієнтованого процесного підходу та моделі оцінки конкурентоспроможності продукції у взаємозв'язку з параметрами її якості, який дозволяє забезпечити ефективне управління процесами формування, забезпечення та поліпшення якості в їх взаємозв'язку;

– розроблено модель розрахунку конкурентоспроможності певного виду машинобудівної продукції на визначеному ринку як ймовірності придбання її на основі розрахунку відносного рівня нормативної якості даної продукції, коефіцієнта дієвості маркетингового комплексу підприємства на визначеному ринку та коефіцієнта інформаційного охоплення цільової аудиторії;

удосконалено:

– термінологічний апарат щодо сутності понять «якість продукції» та «конкурентоспроможність продукції» підприємства з обґрунтуванням окремих трактувань для розгляду їх як економічної категорії та як оцінного параметру, що, на відміну від існуючих підходів, дозволяє значно більше розмежувати вказані поняття, відійшовши від традиційного трактування конкурентоспроможності продукції як сукупності її характеристик чи властивостей і створює передумови для формування концептуально нової моделі оцінки якості і конкурентоспроможності продукції;

– діючі парадигми управління якістю і конкурентоспроможністю продукції підприємства на основі об'єднання їх в одне комплексне парадигмальне бачення з обґрунтуванням ключових аспектів, що потребують оновлення теоретико-методологічного підґрунтя та конкретизацією напрямів видозміни, на основі чого забезпечуватиметься чітке розмежування якісних характеристик продукції та чинників, що обумовлюють її конкурентоспроможність, формування практично

орієнтованої моделі оцінки якості та конкурентоспроможності продукції, яка дозволить визначати як можливість виведення продукції на певний ринок, так і перспективи її реалізації на ньому, а також конструювання і впровадження ефективно діючого механізму управління якістю та конкурентоспроможністю продукції;

– продуктоорієнтований процесний підхід до оцінки якості продукції та процесів її забезпечення на кожному з етапів її життєвого циклу в механізмі управління якістю та конкурентоспроможністю продукції на підприємстві, за яким пропонується виокремлення конкретних напрямів оцінки на етапах проектування, виробництва, збуту та післяпродажного сервісу та базових складових оцінки якості і, таким чином, забезпечується підґрунтя для розробки моделі оцінки якості і конкурентоспроможності продукції підприємства у механізмі управління ними;

– узагальнену схему циклічного процесу взаємодії ключових функціональних складових у механізмі формування та підвищення якості і конкурентоспроможності продукції підприємства з деталізацією окремих процесів та обґрунтуванням спектру і характеристик імовірних проблем в рамках окремих процесів й розробкою алгоритму діяльності щодо їх виявлення, вирішення та попередження появи;

отримали подальший розвиток:

– базова методологія формування систем оцінки якості і конкурентоспроможності продукції підприємства на основі виокремлення у складі якості продукції нормативної якості (об'єктивного оцінного параметру) та сприйнятної якості (суб'єктивного оцінного параметру) з обґрунтуванням сутності кожного з понять, їх складових елементів та підходів до оцінки;

– дослідження параметрів функціонування машинобудування у 22-х країнах ЄС та в Україні з рейтингуванням обраного переліку країн за показниками, що дозволило встановити наявність кардинальних розбіжностей між українськими та європейськими машинобудівними виробниками щодо обсягів інвестицій у персонал та оновлення основних виробничих засобів, а також головну проблему українських виробників – наявність значних непродуктивних витрат;

– склад структурних компонентів механізму формування та підвищення якості і конкурентоспроможності продукції підприємства, серед яких запропоновано виокремлювати: складову формування якості та конкурентоспроможності продукції, складову підвищення якості та конкурентоспроможності продукції, склад основних обмежень зовнішнього середовища і, на відміну від існуючих підходів, складову забезпечення якості проходження господарських процесів, що базується на системі внутрішнього контролю та звітності, автоматизованих системах управління, статистичному керуванні, аудиті та цифровізації процесів, а також на системі моніторингу та аналізу результатів господарських процесів і якісних показників їх проходження.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації полягає у тому, що теоретичні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи, що розкривають зміст механізму формування та підвищення якості і конкурентоспроможності продукції підприємства доведені до рівня їх

практичного застосування машинобудівними підприємствами. Спроектований механізм адаптований для застосування підприємствами різного масштабу та покликаний забезпечити підвищення ефективності усіх господарських процесів підприємства у напрямі формування, забезпечення та підвищення якості і конкурентоспроможності його продукції.

5. Використання результатів роботи. Отримані результати дисертаційного дослідження у вигляді практичних рекомендацій апробовані Департаментом міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної державної адміністрації та рекомендовані для практичного використання підприємствам машинобудівної промисловості, а також знайшли практичне застосування у діяльності ПрАТ «Калинівський машинобудівний завод», ПрАТ «Барський машинобудівний завод», ТОВ «Краснянське СП «Агромаш».

Основні теоретичні положення дисертаційної роботи використовуються у навчальному процесі Хмельницького національного університету під час підготовки та викладання дисциплін: «Економіка підприємства», «Основи стандартизації, метрології та якості», «Маркетингова товарна політика», «Маркетингове управління якістю товарів та послуг».

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі. Дисертаційна робота Власенко І.В. є самостійно виконаною та завершеною науковою працею, в якій вирішено наукове завдання розробки теоретичних положень та науково-методичних підходів щодо проектування конструкції та практичного функціонування механізму формування і підвищення якості та конкурентоспроможності продукції підприємств.

Основні положення дисертаційної роботи, наукові результати, висновки, пропозиції та рекомендації, які виносяться на захист, опубліковані у фахових наукових виданнях. З наукових праць, виконаних у співавторстві, у дисертаційній роботі використані ідеї та положення, запропоновані лише особисто автором.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі Міжнародних економічних відносин Хмельницького національного університету, науковий керівник доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України Нижник Віктор Михайлович.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота Власенко Інни Валеріївни є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення. Стиль викладення в дисертації матеріалів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття. Дисертаційне дослідження відповідає обраній темі, розкриває її та підтверджує, що автором вирішено поставлені у роботі завдання.

7. Перелік публікацій за темою дисертації. Аналіз наукових публікацій, повноти опублікування результатів дисертації та особистого внеску здобувача, засвідчив, що результати дослідження, які викладені в дисертаційній роботі,

повною мірою відображають основні положення та висновки роботи, доповідалися та обговорювалися на науково-практичних конференціях.

За темою дисертаційної роботи опубліковано 14 наукових праць, загальним обсягом 5,85 друк. арк., з яких особисто автору належить 5,39 друк. арк., у тому числі: у тому числі: одноосібній розділ у монографії в закордонному виданні обсягом 0,8 друк. арк.; 1 стаття у виданні, що індексується в наукометричних базах даних SCOPUS та Web of Science (0,95 друк. арк., особисто автору належить 0,6 друк. арк.); 6 статей у наукових фахових виданнях України обсягом 3,09 друк. арк. (особисто автору належить 2,98 друк. арк.); 6 наукових одноосібних публікацій, що додатково відображають результати дослідження загальним обсягом 1,01 друк. арк.

Список публікацій здобувача за темою дисертації:

а) в яких опубліковані основні наукові результати:

у монографіях:

1. Vlasenko I. Assessment of the influence of factors on the formation and improvement of quality and competitiveness of products of industrial enterprises. Exploring the digital landscape: interdisciplinary perspective: monograph. Katowice. The University of Technology in Katowice Press. 2024. P. 436-456. (0,8 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Erih Plus, Index Copernicus, Google Scholar, WorldWideScience та ін.*

у вітчизняних та закордонних виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз даних:

2. Nyzhnyk V., Martynova L., Sharko V., Savitskyi A., Marshuk L., Vlasenko I. Evaluation of the ukrainian agricultural machinery prospects on the european union market. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. Kyiv. 2023. №6(53), 541–551. **Особистий внесок:** досліджено параметри функціонування машинобудування у 22-х країнах ЄС та в Україні з рейтингуванням обраного переліку країн за показниками (0,95 друк. арк., з них 0,6 авторські). **Індексується і реферується в базах даних:** *Web of Science, Scopus, DOAJ, Index Copernicus, Google Scholar, ResearchBib, EBSCO, НБУ ім. В. І. Вернадського та ін.*

у наукових фахових виданнях України:

3. Власенко І. В. Аналіз наукових підходів формування конкурентоспроможності продукції підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. Хмельницький. 2018. № 6. Т. 3. С.181–183. (0,35 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського.*

4. Власенко І. В. Стан якості вітчизняної продукції та перспективи її підвищення. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. Хмельницький. 2019. № 4. Т. 3. С.267–270. (0,51 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського.*

5. Власенко І. В. Конкурентоспроможність продукції як критерій

пріоритету у виборі ринків збуту. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. Хмельницький. 2019. № 6. Т. 2. С. 392–395. (0,31 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних: Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського.**

6. Власенко І. В. Роль системи управління якістю в забезпеченні конкурентоспроможності продукції промислового підприємства. *Економіка та організація управління*. Випуск № 3(43). 2021. С. 194–203. (0,8 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних: Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського.**

7. Нижник В. М., Власенко І. В. Конкретизація наукової парадигми як основи для побудови механізму формування та підвищення якості й конкурентоспроможності продукції. *Галицький економічний вісник*. Тернопіль. 2023. Т. 84. № 5. С. 31–38. *Особистий внесок: конкретизовано ключові аспекти сучасної наукової парадигми управління якістю продукції підприємств та її конкурентоспроможності як базису для формування ефективного управлінського механізму (0,61 друк. арк., з них 0,51 авторські).* **Індексується і реферується в базах даних: Index Copernicus, Google Scholar, Crossref, EBSCO, ULRICHSWEB Global Serials Directory, НБУ ім. В. І. Вернадського та ін.**

8. Власенко І. В. Стандартизація як елемент якості та конкурентоспроможності продукції у механізмі їх забезпечення. *Modeling the development of the economic systems*. Хмельницький. 2024. № 1. С.195–200. (0,51 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних: Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського.**

б) які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

9. Власенко І. В. Рівень якості продукції у досягненні конкурентних переваг промислових підприємств. *Управління економічними системами: концепції, стратегії та інновації розвитку*: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Хмельницький, 19-20 червня 2020 р., Хмельницький, 2020. С. 42–45. (0,15 друк. арк.) (

10. Власенко І. В. Роль управління якістю та конкурентоспроможністю продукції в підвищенні конкурентоспроможності підприємства. *Проблематика та інноваційна парадигма розвитку економіки, бізнесу та HR-інжинірингу*: матеріали I Міжнародної науково-практичної дистанційної конференції, м. Хмельницький, 11–12 листопада 2021 р., Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 223–226. (0,14 друк. арк.)

11. Власенко І. В. Формування конкурентоспроможності продукції промислових підприємств. *Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики*: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Харків, 19 листопада 2021 р., Харків, ФОП Лібуркіна Л.М., 2021. С.156–159. (0,13 друк. арк.)

12. Власенко І. В. Якість та конкурентоспроможність продукції українських підприємств в розвитку експортного потенціалу України. *Розвиток соціально-економічної системи держави та регіонів*: матеріали науково-практичної

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Власенко Інни Валеріївни «Механізм формування і підвищення якості та конкурентоспроможності продукції підприємств», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми Хмельницького національного університету зі спеціальності 051 – Економіка

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу «Механізм формування і підвищення якості та конкурентоспроможності продукції підприємств» подану Власенко Інною Валеріївною на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Головуючий публічної презентації

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин

Дмитро ВАСИЛЬКІВСЬКИЙ

« 4 » червня

(підпис)

2024 року

ВІДДІЛ КАДРІВ

І.С.Мартинюк